

⁴⁶ ЦДІА у м. Львові. — Ф. 856. — Оп. 1. — Спр. 107; Ф. 181. — Оп. 1. — Спр. 2178. — Арк. 11, 12—12 зв.

⁴⁷ Юсипович І.М. Турківщина — за завісою століть: про історію краю, що на Львівщині. — Львів, 1993. — С. 72—83.

⁴⁸ НБ ЛДУ. Відділ рукописів. — № 538/III. — Арк. 29 зв.—30.

⁴⁹ Там же. — № 518/III. — Арк. 174—174 зв, 457.

ВИКЛАДАЧІ ЛУЦЬКОГО ЄЗУЇТСЬКОГО КОЛЕГІУМУ (1608—1648)

Тетяна ШЕВЧЕНКО

Лерші єзуїтські колегіуми при старих університетах у Парижі, Коїмбрі, Падуї, Ловані, Кельні та Валенсії (1540—1544) виконували виключно роль помешкань для членів Ордену, які вивчали філософію і теологію у згаданих університетах. Жодних викладів чи навчань для світських слухачів тут не проводилося¹.

Згодом характер колегіумів змінився. У них розпочалося навчання орденської та світської молоді, а Товариство Ісуса стало першим орденем, який під гаслом служіння Церкві включив до своєї програми пункт про освіту й виховання молоді.

Шкільну мережу Ордену очолював його генерал. Йому підпорядковувалися призначені ним провінціали — керівники регіональних відділень Товариства Ісуса. Обов'язком провінціала були пошук молодих членів Ордену, здібних до навчання та викладацької діяльності, а також інспектування шкіл своєї провінції. Попри широкі повноваження, провінціал не міг впроваджувати у шкільний обіг ані предметів, ані підручників, не передбачених шкільною програмою. Кожний колегіум очолював затверджений генералом за поданням провінціала ректор. До обов'язків ректора входив нагляд за класами свого колегіуму. Він мав бути присутнім на теологічних і філософських диспутах, а наприкінці кожного навчального року — подавати короткий звіт про здібності, старанність чи недбальство викладачів. Без відома і дозволу провінціала ректор не міг надавати чи позбавляти вчительських посад².

Провінціал призначав префекта, який був помічником ректора в організації шкільного навчання. Префект був зобов'язаний контролювати перебіг навчального процесу, професорів та учнів. Так звані повні колегіуми мали по два префекти, один із яких відповідав за організацію навчання на курсах філософії й теології, а другий — у граматичних та гуманістичних класах. Останній мав щотижня відвідувати лекції своїх підлеглих, стежачи, щоб викладачі дотримувалися загального плану навчання і добре поводитися з учнями. До того ж саме префект приймав нових вихованців, влаштовував диспути та публічні іспити, переводив учнів до наступного класу³. Префект призначав у кожному класі із найкращих і найстаранніших учнів декуріонів, яких мала слухатись решта вихованців. Обов'язком декуріона було підтримання порядку серед учнів у позанавчальний час, подання вчителю прізвищ бешкетників, відсутніх на заняттях та богослужінні. Як правило, у кожному класі було декілька декуріонів, яких очолював *decurio maximus* або цензор, чия функція також полягала в нагляді за порядком у класі⁴.

Існувало два основні типи єзуїтських колегіумів — середнього та вищого рівня (інколи їх ще називають п'ятикласною греко-латинською школою та, відповідно,

п'ятикласною греко-латинською школою з курсами філософії і теології). Остання і була вже згаданим повним колегіумом і як навчальний заклад вищого типу користувалася правами академії. Колегіуми середнього рівня давали типову освіту гуманістичної школи. Такий колегіум утворювало п'ять класів, із яких три нижчих називалися граматичними (*infima, grammatica, syntaxis*), а два вищі — гуманістичними (*poesis, rhetorica*). У межах двох останніх могли викладатися грецька мова, початки філософії та моральної теології⁵. Так звані повні колегіуми утворювали, окрім перерахованих п'яти класів, ще «вищі науки» (*superiora*): курси філософії (найчастіше трирічний) та теології (чотирирічний). Курс філософії передбачав вивчення етики, математики, фізики, логіки, а в межах теології викладалися канонічне право і гебрейська мова⁶. На території Речі Посполитої з-поміж 32 колегіумів, які тут діяли на середину XVII ст., лише Віленський, перетворений у 1578 р. на академію, був від початку повним.

Оскільки головною метою діяльності Ордену мало бути «*Omnia ad maiorem Dei gloriam*», його колегіуми навчали та утримували молодь безкоштовно, водночас проголосивши принцип терпимості до віросповідання учнів-некатоликів. Молоді іновірці не повинні були брати участь у католицьких богослужіннях, але мали відвідувати у нижчих класах уроки з катехізису, а в класах поетики та риторики — виклади контрверсійних питань католицької та іновірницьких доктрин⁷. Нерідко хроніки єзуїтських колегіумів спеціально підкреслювали, що іновірці забирають дітей зі шкіл власного віровизнання і віддають їх до колегіумів Ордену, переконавшись у вищому рівні освіти⁸.

Незабаром після появи навчальних закладів Товариства Ісуса на території Польської Корони, перший з яких почав діяти 1565 р. у Браневі (Браунсберзі), вони поширилися і в українських землях. Тут вони діяли у 15 містах: Ярославі (з 1575), Львові та Луцьку (з 1608), Кам'янці-Подільському (з 1610), Бересті (з 1623), Фастові (з 1625, перенесений до Києва 1647), Острозі (з 1626), Перемишлі (з 1628), Вінниці (з 1630), Кросні (з 1631), Пінську (з 1632), Барі, Переяславі та Новгороді-Сіверському (з 1636), Ксаверові (з 1647). Також єзуїтський колегіум був заснований у селі Гуменному на Закарпатті (1615, перенесений до Ужгорода 1646) під владою Габсбургів. Всі ці єзуїтські школи входили до складу трьох провінцій Товариства Ісуса. Колегіум у Гуменному знаходився на території Австрійської провінції, у Пінську — на території Литовської, а решта на території Польської провінції Ордену. 8 із 15 єзуїтських шкіл у Речі Посполитій повністю або частково припинили свою діяльність з початком війни Богдана Хмельницького.

II

Дослідження персоналій єзуїтів та викладачів єзуїтських колегіумів розпочалися на початку XX ст. Науковці Італії, Іспанії, Франції, Польщі, Чехії вивчали передусім матеріали «своїх» провінцій Ордену. Тому персональний склад вчителів Луцького колегіуму не становив інтересу для дослідників.

Історію Луцького колегіуму все ж вивчали два польські вчені: Я. Лукашевич (середина XIX ст.) та єзуїт С. Зеленський (початок XX ст.). Вони подавали історію колегіуму як одного з численних навчальних закладів Товариства Ісуса на терені Речі Посполитої⁹.

Дана стаття спирається на характеристики викладацького складу Луцького колегіуму у Перших із Трирічних каталогів Польської провінції Товариства Ісуса та Річні каталоги Луцького колегіуму (*Catalogi primi personarum et Catalogi breves*)*. Перше джерело містить перелік персоналу колегіумів за кожні 3 роки з короткими характеристиками. Останні фіксували «батьківщину» єзуїта, вік, да-

* Оригінали згаданих каталогів зберігаються в Римському архіві Товариства Ісуса, а фотокопії — в архіві Південнопольської провінції Товариства Ісуса в Кракові.

ту вступу до Ордену, стан здоров'я, освіти (кількість закінчених класів у Ордені або поза ним), посаду та час її зайняття, звання в Товаристві та рік його отримання. Головними недоліками каталогів є майже повна відсутність згадок про поточні посади членів Ордену (це ускладнює ідентифікацію власне вчителів) та 3-річний принцип складання каталогу, що унеможливило встановлення повного переліку єзуїтів, які викладали для світських учнів.

До того ж маємо у наявності не всі ці каталоги за згаданий період, а лише за 1611, 1614, 1619, 1622, 1625, 1628, 1633, 1636, 1639, 1642, 1645, 1649 роки. Натомість друге джерело — Річні каталоги колегіуму — можуть допомогти встановити перелік єзуїтів-викладачів. Річні каталоги являють собою список усього персоналу колегіуму з поточними посадами, який складався щороку. Але оскільки Річні каталоги Луцького колегіуму за 1621/22, 1624/25, 1625/26, 1635/36, 1637/38, 1639/40, 1640/41 роки не збереглися, не видається можливим встановити повний перелік єзуїтів-викладачів у класах для світських учнів. Доповнити ж перелік луцьких викладачів можна, спираючись на Перші із Трирічних каталогів інших колегіумів Речі Посполитої.

III

Колегіуми Ордену, які поставали на українських землях, первісно мали статус місій. Місійні осідки склалися з кількох осіб (від 1—2), які провадили душ-пастирську працю у певній місцевості. Численніші місії існували як окремі адміністративні одиниці, менші приписувалися до сусіднього колегіуму. При потребі, наявності впливових та заможних благодійників статус місії міг зрости, і вона ставала резиденцією.

На чолі резиденції стояв суперіор, призначений провінціалом. Із плином часу та набуттям фундацій резиденції відкривали початкові і середні школи для світських учнів. Згодом резиденція могла здобути і статус колегіуму. Але на практиці не було жорсткого «перетікання статусів»: від місії до резиденції, від резиденції до колегіуму. Залежно від потреб Ордену та місцевих обставин ново-заснований осередок Товариства Ісуса міг одразу ж здобути статус резиденції (омінаючи «стадію місії»), або колегії (омінаючи «стадії і місії і резиденції»). Могло трапитись і так, що статус колегіуму або резиденції «падав» до місії, як це було на українських та білоруських землях під час Хмельниччини та наступних воєнних дій проти Московського царства 1659—1667 рр.

На відміну від колегіумів, резиденції не мали права викладати філософію та теологію. Але і самі колегіуми не мали обов'язку щодо викладання «вищих курсів». Так званих повних шкіл (з курсами філософії та теології) при резиденціях бути не могло.

Місійний будинок Товариства Ісуса постав у Луцьку 1604 року завдяки зусиллям луцького єпископа Мартіна Шишковського (1604—1607). При підтримці місцевих католицьких єпископів місія єзуїтів, проіснувавши тут чотири роки (1604—1608), здобула статус колегіуму.

У 1606 році єпископ Шишковський склав фундаційний акт майбутньому колегіумові Ордену, передавши єзуїтам десятину з Кобринського староства, 4 села і книгозбір для бібліотеки колегіуму. Наступний єпископ Павло Волуцький (1608—1616) збільшив попередню фундацію двома селами та виділив кошти для закупівлі маєтку. Остаточно ж колегіум сформувався завдяки матеріальній підтримці київського каштеляна кн. Юрія Вишневецького, який пожертвував єзуїтам свій кам'яний будинок з великою земельною ділянкою. Діяв колегіум від 1608 р. (з перервами під час війни Б.Хмельницького та воєнних дій проти Московського царства) до 1773 року. Він був третім навчальним закладом, який єзуїти відкрили на українських землях, та 14-м у Речі Посполитій.

Відкрився колегіум 1608 р. як початкова трикласна школа. Наступного року тут почав діяти клас поетики, а з 1611 року — клас риторики. Перший відомий віршований увір місцевих студентів класу риторики датується 1615 роком. Це панегірик на смерть учня та приятеля єзуїтів, власника містечка Олики кн. Миколая Криштофа Радивиля «*Threnodia in funere... Nicolai Christophori Radivili... iuventute studiosa collegii Luceoriensis... conscriptae*»¹⁰. 1636 року було започатковано викладання філософії, яке тривало лише два роки та відновилось за півстоліття. Протягом 1608—1648 рр. колегіум діяв як «середній» або «неповний», тобто без філософських та теологічних студій.

З огляду на значну кількість православних серед студентства при колегіумі від 1614 р. почав діяти спеціальний клас «руської мови» (*slavonicae linguae*)¹¹. Необхідними підручниками студентів цього класу забезпечив митрополит Рутський. Він кілька разів відвідував колегіум та значно поповнив його бібліотеку. Від 1615 р. започатковано курс казуїстики для кліриків єпархіальної семінарії.

Близько 1616 р. при колегіумі відкрилася музична бурса — перша музична бурса, організована Товариством Ісуса на українських землях, та одна з перших на території Речі Посполитої¹².

Неодмінною складовою єзуїтських колегіумів були студентські Маріїнські¹³ та міщанські братства. У Луцьку близько 1611 року почала діяти конгрегація учнів Непорочного Зачаття Діви Марії¹⁴, а пізніше — і конгрегація міщан.

Проповідницька та місійна діяльність єзуїтів у місті не обмежувалась стінами власної церкви. Вони проповідували, катахезували, приймали сповіді на єпископській кафедрі, відвідували шпиталі та в'язниці. Місійні осідки луцьких єзуїтів діяли в Орухові, Фастові, маєтках колегіуму Болотах, Губкові, Кобрині, Лищі. У Кобрині вони керували ще й місцевою парафією.

Луцькі єзуїти постійно виїжджали на тимчасові «народні місії» (тривали від 1 до 7 тижнів) до навколишніх сіл, на «надвірні місії» по дворах волинської шляхти і магнатів (найвідоміший приклад — родина Чорторийських). Ці місії дали початок колегіумам Товариства Ісуса у Кам'янці, Острозі, Переяславі, Фастові. Пізніше місіонери цих колегіумів проводили з луцькими душпастирську працю спільно.

Близько 1630 року при колегіумі була зафундована аптека¹⁵. Існувала вона переважно для внутрішніх потреб, а також надавала безкоштовно ліки для бідних та благодійників Ордену. Аптекарями були брати-єзуїти. Протягом 40 років колегіум двічі зачинявся через епідемії: у 1618 та 1639 рр. Шкільний персонал тоді виїжджав до замських маєтків, а аптекар із кількома священиками і братами залишались у місті для допомоги хворим.

Чисельність учнів Луцького колегіуму вже за рік після його відкриття становила 150 чоловік¹⁶. Порівняймо: кількість учнів найбільшого тоді на українських землях колегіуму в Ярославі за рік після його відкриття у 1576 р. становила 200 чоловік¹⁷. А до Львівського колегіуму, який відкрився одного року із Луцьким, одразу ж записалось 400 студентів¹⁸.

Чисельність учнів Луцького колегіуму за сім років (на 1616 р.) зросла вдвічі і становила 300 чоловік¹⁹. Дані про кількість луцьких студентів у наступних роках відсутні. Проте з огляду на те, що до 1649 року кількість учителів мало змінювалася, можна припустити, що й кількість учнів не зазнавала суттєвих змін і могла становити 300 + 50 чоловік на рік.

В орденських колегіумах викладачами у світських студентів були священики та клірики (магістри). Магістри — це єзуїти, які після закінчення курсу філософії в Ордені проходили практику магістеріуму (педагогічну, адміністративну або проповідницьку)²⁰. Мета магістерської практики — реалізація здобутих знань та утвердження свого орденського покликання. Педагогічна практика магістрів полягала у викладанні протягом 2—3 років у трьох нижчих класах, а

після закінчення курсу теології — у класах поетики та риторики. Здібніші магістри могли закінчити свою вчительську кар'єру професорами філософії чи теології. У Луцькому колегіумі 66,4% викладачів становили магістри, які викладали у класах від інфіми до риторики включно.

Характерною ознакою єзуїтського шкільництва була значна плінність вчительських кадрів. У середньому посади викладачів обіймалися протягом 1,4 року. Протягом 3-х років у колегіумі викладали 12 вчителів, з яких тільки о. Stanislaus Albinus постійно був професором в одному класі — класі риторики²¹. Найдовше перебували на вчительських посадах: о. Albertus Ziebovic (Ziembowicz, Zieba) та магістр Bartholomaeus Glazarowicz (Glazerowicz, Glazarowicz, Glazerowicz). Перший протягом 7 років був професором граматичних і гуманістичних класів²², а другий протягом 4 років викладав у граматичних класах і класі поетики²³. Ректори о. Albertus Iarczewski (Jarczewski)²⁴ та о. Nicolaus Korzeniewski (Korzeniowski), а також префекти о. Gaspar Lankowski (Laukowski)²⁵ та вже згадуваний о. Korzeniewski (Korzeniowski)²⁶ викладали у колегіумі, ще будучи магістрами. О. Stanislaus Kuklinski виконував водночас обов'язки і префекта, і викладача поетики²⁷. Семеро магістрів-учителів колегіуму зустрічаємо тут же за кілька років після закінчення магістерської практики на викладацьких посадах: о. Stanislaus Albinus²⁸, о. Nicolaus Bartkowicz²⁹, о. Petrus Brzezinski (Brzezinski-Dunin)³⁰, о. Ioannes Kolozwarski (Kolozwarski, Kłozwarski)³¹, о. Albertus Rubinkowski³², о. Nicolaus Rubinkowski³³, о. Stanislaus Szumowski (Szomowski)³⁴.

Частих змін зазнавало й керівництво колегіуму. Так, середній термін перебування на посаді шкільного префекта становив 1,5 року, натомість більш як удвічі довше на ректорській посаді — 3,7 року. Успішна кар'єра отця-єзуїта могла складатися, наприклад, таким чином. Кілька років він був учителем гуманістичних класів, кілька років місіонером, проповідником, викладачем вищих класів, префектом шкіл, суперпріором, знову проповідником, ректором, знову місіонером і знову ректором, викладачем. Така кадрова політика спиралася насамперед на багатосторонню діяльність Ордену, який прагнув бачити своїх членів універсальними «слугами спасителя Ісуса», готовими *ad maiorem Dei gloriam* працювати у будь-якій ділянці. Водночас при призначенні на певні посади безумовно враховувались здібності конкретних єзуїтів. Так, тих, хто мав здібності до адміністративного керівництва, найчастіше зустрінемо на управлінських посадах суперпріорів, ректорів, префектів шкіл. Тих, хто мав здібності до наук та викладацької діяльності, — на посадах учителів і т. д. Наприклад, четверо з 12 ректорів Луцького колегіуму були в ньому ж шкільними префектами. Це о. Christophorus Goszczewski (Goszczewski)³⁵, о. Nicolaus Korzeniewski (Korzeniowski)³⁶, о. Ioannes Secemski (Szczemski, Seciemski, Seczemski)³⁷, о. Georgius Trabczynski (Trapczynski)³⁸.

Еліту Ордену становили професи чотирьох обітниць. Окрім трьох звичайних чернечих обітниць, вони складали четверту — безумовного послуху папі. Серед 12 ректорів колегіуму професами були 9 (виняток — о. Michael Maius (Maj)³⁹, о. Gaspar Rezler (Resler)⁴⁰, о. Andreas Haller⁴¹). З-поміж 23 шкільних префектів професами були мінімум 11 чоловік, а серед учителів — мінімум 5.

Де той чи інший єзуїт отримав освіту (в Ордені чи поза ним), не завжди можна чітко визначити. Каталоги часто подають лише назву закінченого класу та кількість років навчання. При цьому граматичні класи, за рідкісними винятками, не згадуються зовсім. Тому поки що дати точну відповідь можемо лише щодо 91,3 % ректорів і префектів та 70,8 % вчителів Луцького колегіуму. Відповідно й обробка інформації та подання її в таблицях 1 та 2 стосується цієї чисельності ректорів, префектів та вчителів, а не їх загальної кількості у наведених наприкінці статті списках.

Із цих таблиць видно, що переважна більшість (близько 86 %) вчителів, ректорів та префектів пройшли курс вищих наук уже в Товаристві. Школи середнього рівня, включно з класом риторики, у світі закінчили 66,7 % шкільного начальства та 58,9 % вчителів. Причому повторний курс риторики в Ордені пройшли відповідно 48,2 % і 23,3 % шкільного персоналу. Випадки приходу до Товариства Ісуса вже після закінчення курсу теології були великою рідкістю. Серед ректорів і префектів зустрічаємо лише один такий випадок, серед учителів — два. Тоді як після вивчення філософії до Ордену вступили 14,8 % майбутніх ректорів та префектів і 13,3 % майбутніх учителів.

ТАБЛИЦЯ 1

Освіта ректорів та шкільних префектів Луцького колегіуму

Освіта, здобута поза Орденом			Освіта, здобута в Ордені
Закінчені класи	Кількість осіб (%)	Закінчені класи	Кількість осіб (%)
Риторика	18 (66,7 %)	Риторика Риторика по закінченні риторики у світі	21 (77,8 %) 13 (48,2 %)
Філософія	4 (14,8 %)	Філософія Філософія по закінченні філософії у світі	23 (85,2 %) 0
Теологія Тільки теологія	1 (3,7 %) 0	Теологія Тільки теологія Теологія по закінченні теології у світі	27 (100 %) 3 (11,1 %) 1 (3,7 %)
Тільки риторика та філософія	3 (11,1 %)	Тільки риторика та філософія	0
Тільки риторика та теологія	0	Тільки риторика та теологія Тільки філософія та теологія	1 (3,7 %) 3 (11,1 %)
Філософія та теологія	1 (3,7 %)	Філософія та теологія	23 (85,2 %)
Риторика, філософія та теологія	1 (3,7 %)	Риторика, філософія та теологія	22 (81,5 %)

Відомо, що на момент перебування у колеґіумі з усіх луцьких викладачів, ректорів і шкільних префектів тільки один мав академічний титул. Це о. Laurentius Susliga, вихованець Краківської та Грацької академій, магістр грецької філософії та бакалавр теології.

ТАБЛИЦЯ 2

Освіта єзуїтів-викладачів у класах для світських студентів

Освіта, здобута поза Орденом			Освіта, здобута в Ордені
Закінчені класи	Кількість осіб (%)	Закінчені класи	Кількість осіб (%)
Риторика	53 (58,9 %)	Риторика Риторика по закінченні риторики у світі	58 (64,4 %) 21 (23,3 %)
Філософія	12 (13,3 %)	Філософія Філософія по закінченні філософії у світі	78 (86,7 %) 0
Теологія Тільки теологія	3 (3,3 %) 0	Теологія Тільки теологія Теологія по закінченні теології у світі	88 (97,8 %) 8 (8,8 %) 0
Тільки риторика та філософія	10 (11 %)	Тільки риторика та філософія	1 (1,1 %)
Тільки риторика та теологія	1 (1,1 %)	Тільки риторика та теологія Тільки філософія та теологія	2 (2,2 %) 22 (24,4 %)
Філософія, теологія	2 (2,2 %)	Філософія, теологія	77 (85,6 %)
Риторика, філософія, теологія	2 (2,2 %)	Риторика, філософія, теологія	56 (62,2 %)

У дуже небагатьох випадках ми можемо дізнатися про соціальне походження єзуїтів. У жодному з каталогів соціальне становище єзуїта до вступу в Орден не вказується. Однак стосовно 11,8% викладачів Луцького колеґіуму можна з впевненістю сказати, що вони були шляхтичами з походження. Серед ректорів шляхетське походження мали 5 єзуїтів із 12. Серед шкільних префектів — 5 із 23.

У кожній школі професорами були вихідці з різних країн, яких за наказом генерала Ордену регулярно переміщували із країни в країну. Наприклад, у керівних органах провінцій Речі Посполитої функції провінціалів, а в більшості випадків і ректорів шкіл до 1610-х рр. виконували іноземці. Відчутні зміни у національному складі шкільного начальства відбулися у другій половині 1640-х рр., коли на посади провінціалів та професорів вищих наук почали призначатися вихідці з Речі Посполитої. Іноземці, за нечисленними винятками, залишили країну, а контакти із Заходом підтримували лише делегації на збори Ордену до Риму та візитери, які час від часу приїздили до країни.

Серед викладачів Луцького колегіуму 29,9 % становили вихідці з українських земель. Це:

1. Stanislaus Albinus («Leopoliensis»),
2. Adamus Blaszkiewicz (Blaskiewicz, Blaskiewicz) «Ruthenus», або «Roxolanus»,
3. Georgius Branski «Submontanus»,
4. Ioannes Brzozdowski (Brozdowski) «Roxolanus»,
5. Albertus Dębowski «Podlasciensis»,
6. Ioannes Dinouiensis (Dinouius) «Roxolanus»,
7. Ioannes Gąweski (Gaweski, Gawęcki) «Russus»,
8. Bartholomaeus Glazarowicz (Glazerowicz, Glazarowicz) «Roxolanus»,
9. Georgius Karpowicz (Karpiewicz, Karpiewicz) «Roxolanus»,
10. Ioannes Kołozwarski (Kołodzwarski, Kłozwarski) «Podolanus»,
11. Nicolaus Korzeniewski (Korzeniowski) «Podolanus»,
12. Alexander Kurowski «Ruthenus»,
13. Thomas Lankowski (Lankowski) «Roxolanus»,
14. Georgius Łahodowski (Łachodowski) «Roxolanus»,
15. Martinus Łysakowski «Roxolanus»,
16. Valentinus Madowicz «Submontanus»,
17. Paulus Maieranowski (Majeranowski) «Roxolanus»,
18. Ioannes Mierowicz (Merowicz) «Ruthenus»,
19. Stanislaus Mirucki «Roxolanus»,
20. Ioannes Nieliski (Nielinski) «Roxolanus» (в іншому місці записаний як «Minor Polonus»)
21. Andreas Przegodzki (Przygodzki, Przygocki) «Volhyneus»
22. Valentinus Rzymnik (Rzymnicki) «Ruthenus», або «Roxolanus»,
23. Paulus Skolmowski (Skolimowski, Szkolmowski) «Roxolanus», або «Podlasciensis»,
24. Thomas Skarzynski (Skarzewski, Skarzenski) «Roxolanus»,
25. Valentinus Stopecius (Stopecki) «Roxolanus», «Submontanus», (в іншому місці записаний як «Minor Polonus»),
26. Stephanus Srzedzinski (Sredzinski, Srzedzynski) «Roxolanus»,
27. Sebastianus Strumiłowski «Volynius»,
28. Iacobus Suchocki «Roxolanus»,
29. Andreas Szolc (Szulc, Sulcius, Schultz, Szultz) «Luceoriensis»,
30. Gregorius Szymonowicz (Symonowicz) «Roxolanus»,
31. Ioannes Virogost (Wirogost) «Roxolanus»,
32. Adamus Walawski (Walaski) «Roxolanus»,
33. Christophorus Woinatowicz (Woiniatowicz, Woyniatowicz, Woynatowicz) «Roxolanus»,
34. Alexander Wolski «Roxolanus»,
35. Gregorius Wojtkowski (Wojtkowski) «Volynensis»,
36. Petrus Wrowski «Roxolanus»,
37. Daniel Zaleski «Roxolanus»,

38. Alexander Zaleucius (Zalewcius) «Roxolanus»

Із них лише Alexander Wolski та Daniel Zaleski можуть бути ідентифіковані як шляхтичі з походження. Етнічне походження вчителів подається у таблиці № 3.

ТАБЛИЦЯ 3

Походження вчителів колегіуму у класах для світських учнів

Вихідці з українських земель	38 (29,9 %)
Вихідці з Малопольщі	37 (29,1 %)
Вихідці з Великопольщі	31 (24,4 %)
Вихідці з Мазовії	16 (12,6 %)
Вихідці з Прусії	2 (1,6 %)
Вихідці з Угорщини	1 (0,8 %)
Вихідці з Бельгії	1 (0,8 %)
Вихідці з Литви	1 (0,8 %)

Серед ректорів і префектів було троє вихідців з українських земель: «Podolanus» Ioannes Secemski (Szczemski, Siciemski, Seczemski), «Podolanus» Nicolaus Korzeniewski (Korzeniowski), «Roxolanus» Alexander Terlecki. Про походження ректорів та префектів див. у таблиці № 4.

ТАБЛИЦЯ 4

Походження ректорів та шкільних префектів Луцького колегіуму

Вихідці з українських земель	3 (9,6 %)
Вихідці з Малопольщі	8 (25,8 %)
Вихідці з Великопольщі	14 (45,2 %)
Вихідці з Куявії	2 (6,4 %)
Вихідці з Мазовії	3 (9,6 %)
Вихідці з Прусії	1 (3,2 %)

Становить інтерес визначення середнього віку /Т/ викладачів, префектів та ректорів Луцького колегіуму. Він може бути визначений як сума вікових сум за час, проведений у колегіумі кожною особою / Sn (Ti) /, розділена на суму /St/ років, проведених у колегіумі всіма викладачами, префектами та ректорами відповідно:

$$T = S_n(T_i) / S_t$$

Визначений у такий спосіб середній вік викладачів становить 30 років, шкільних префектів — 40 років, ректорів — 45 років.

Однак розгляд цього параметру не дає можливості адекватно оцінити вікові процеси у викладацькому середовищі колегіуму. Тому поряд із визначенням середнього віку ми розглянемо діаграми № 1, № 2, № 3 (подаються нижче) залежності вікових сум /N/ викладачів, префектів, ректорів відповідно від віку кожної особи викладацького корпусу /t/.

Як можна бачити з діаграми № 1, найбільшу кількість серед викладачів Луцького колегіуму становили молоді люди 25 років. Граничними для викладацької роботи були 40 років. Водночас вони ж були середнім віком шкільних префектів. Діаграма № 2 свідчить, що серед префектів переважали люди віком від 35 до 39 років. Середній вік ректорів сягає 45 років. На діаграмі № 3 ми бачимо, що серед ректорів переважали дві вікові групи: 40-річних та 50-річних отців-єзуїтів. Для

останніх це був, як правило, останній «спалах». Про той самий «спалах» можна казати і щодо префектів. Цікаво, що 45-річний вік був критичним і для викладачів, і для префектів, і для ректорів. Чи лише в професійному плані?

Загальна чисельність складу колегіуму (включно з братами, священиками і кліриками, не задіяними у роботі школи для світських учнів) протягом 1608—1648 років мала тенденцію до збільшення (див. діаграму № 4). Однак за цей час спостерігалися два спади кількості персоналу — у 1621—27 рр. та у 1633—35 рр. Перший співпадає за часом із відновленням православної ієрархії в Речі Посполитій, другий — з її легалізацією у країні. Виразне кількісне зростання припадає на роки «золотого спокою» — 1638—1648 рр. Однак спади та піднесення не торкалися осіб, задіяних у роботі школи для світських учнів (ректорів, префектів, вчителів; див. графік № 1 діаграми № 4). Певно, обставини, що змінювалися, впливали лише на інші види місіонерської діяльності єзуїтів у Луцьку (див. графіки № 2 та № 3 діаграми № 4).

У Луцькому колегіумі розпочинали свою орденську кар'єру магістрами-викладачами Bartholomaeus Paprocki⁴², письменник, теоретик мови, автор численних друкованих панегіриків; Andreas Haczel (Mokrski, Henczel-Mokrski, Honczel)⁴³, видатний проповідник, вчитель Богдана Хмельницького у класі риторики і посередник у польсько-козацьких переговорах; Thomas Mlodzianowski⁴⁴, славетний філософ і теолог. Саме його «Praelectiones Philosophicae» та «Praelectiones Theologicae» справили значний вплив на формування філософських і теологічних курсів Києво-Могилянської Академії⁴⁵. Як професор поетики і риторики, сповідник учнів Луцької Маріїнської содалії у колегіумі перебував ще один видатний філософ і полеміст — Thomas Elzanowski⁴⁶. Майбутній прокуратор провінції в Римі Stanislaus Obrius (Obierus, Obryski, Obritus) протягом семи років обіймав суперіорську та ректорську посади в Луцьку, значно спричинившись до становлення колегіуму⁴⁷. Префектами шкіл та викладачами полемічної теології для кліриків єпархіальної семінарії були Martinus Hincza (Hincza)⁴⁸, майбутній польський провінціал, учасник IX Генеральної конгрегації в Римі й автор теологічних творів; Matthias Wielewicz⁴⁹, автор рукописної Історії Львівського колегіуму; Laurentius Susliga⁵⁰, видатний проповідник, дослідник дати народження і смерті Ісуса, автор хронологічних таблиць і відкриття «чотирирічної помилки» у визначенні початку нашої ери; Alexander Sokolowski⁵¹, майбутній благодійник колегіумів Товариства Ісуса у Києві та Фастові, фундатор конвікту для бідної шляхти у Новгород-Сіверському, київський єпископ гнезненський та познанський каноник.

¹ Natonski B. Szkolnictwo jezuickie w dobie kontrreformacji // Wiek XVII: Kontrreformacja. Barok. Prace z historii kultury / Ed. J. Pelc. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1970. — Т. XXIX. — С. 309.

² Ширше про обов'язки провінціалів та ректорів див.: Ratio atque institutio studiorum Societatis Iesu (1599) // Monumenta Historica Societatis Iesu. — Romae, 1986. — Vol. V. — Р. 357—374.

³ Докладніше про обов'язки префектів див.: Там же. — Р. 374—379, 403—413.

⁴ Там же. — Р. 409, 421.

⁵ Там же. — Р. 418, 427, 432.

⁶ Там же. — Р. 358, 385—388, 397—402.

⁷ Там же. — Р. 416—417.

⁸ Ks. Piechnik L. SJ. Działalność jezuitów polskich na polu szkolnictwa (1569—1773) // Jezuita i kultura polska: (Materiały sympozjum z okazji Jubileuszu 500-lecia urodzin Ignacego Loyoli (1491—1991) i 450-lecia powstania Towarzystwa Jezusowego (1540—1990). (Kraków, 15—17 lutego 1991 r.) / Pod red. ks. Ludwika Grzebień SJ, ks. Stanisława Obirka SJ. — Kraków, 1993. — S. 250; Natonski B. Szkolnictwo jezuickie... — S. 326 — 327.

⁹ Łukaszewicz J. Historia szkół w Koronie i w WKL od najdawniejszych czasów aż do roku 1794. — Poznań, 1850. — Т. 4; Zaleski S. Jezuita w Polsce. — Kraków, 1905. — Т. 4.

¹⁰ Запаско Я., Ісаєвич Я. Каталог стародруків, виданих на Україні. — Львів, 1981. — Кн. 1 (1574—1700). — С. 37—38.

¹¹ Саме цього року в каталогах Луцького колегіуму вперше згадується викладач *linguae Ruthenicae* або *linguae Sclauonicae* магістр Albertus Debowski. Див.: (Archivum Romanum Societatis Iesu (ARSI). — Provincia Poloniae. — Vol.8: Catalogi triennales 1606—1622. — Catalogus primus personarum collegii Luceoriensis an. 1614. — f. 136 v; Archiwum Prowincji Polski Poludniowej Towarzystwa Jeznswowego w Krakowie (ATJKr). — Provincia Poloniae. — Vol. 43. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1614/15.

¹² Її першим префектом був о. Albertus Ziebovic (Ziembowicz, Ziembowicz, Zieba). (ATJKr. — Ibid. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1616/17).

¹³ Ratio... — P. 372, 417.

¹⁴ O. Albertus Rossowski (Rosocki, Rosowski) згадується як її перший керівник. (ATJKr. — Ibid. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1611/12).

¹⁵ Як перший аптекар колегіуму згадується о. Sebastianus Bitomski (Bitumski, Bytomski) (ATJKr, — Ibid. — Catalogus Brevis collegii Luceoriensis an. 1629/30)

¹⁶ Natonski B. Szkolnictwo jezuickie... — Wkladka.

¹⁷ ARSI. — Provincia Germaniae. — Vol.137(II): Epistolae Assistentiae Germanicae (apriles — decembres 1576). — Epistola a G. Fricio ad Mercurian. Jaroslauiae, 9.10.1576. — f. 345/6 (344).

¹⁸ Natonski B. Szkolnictwo jezuickie...

¹⁹ ARSI. — Provincia Poloniae. — Vol. 51: Historia Provinciae Poloniae. — Collegium Luceoriensis. — f. 288.

²⁰ Ratio... — P. 358, 363, 364, 369—371, 445—446.

²¹ ATJKr. — Provincia Poloniae. — Vol. 43. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1630/31, 1631/32, 1632/33.

²² Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1609/10, 1610/11, 1611/12, 1612/13, 1613/14, 1614/15, 1615/16.

²³ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1627/28, 1628/29, 1629/30, 1630/31.

²⁴ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1609/10, 1610/11, 1611/12.

²⁵ Ibid. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1620/21.

²⁶ Ibid. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1618/19.

²⁷ Ibid. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1643/44.

²⁸ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1622/23, 1630/31, 1631/32, 1632/33.

²⁹ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1617/18, 1626/27.

³⁰ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1641/42, 1648/49.

³¹ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1638/39, 1644/45.

³² Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1633/34, 1646/47.

³³ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1619/20, 1623/24.

³⁴ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1611/12, 1633/34.

³⁵ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1614/15, 1618/19, 1619/20, 1620/21.

³⁶ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1630/31, 1631/32, 1632/33, 1633/34, 1634/35.

³⁷ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1619/20, 1620/21, 1626/27.

³⁸ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1611/12, 1612/13, 1613/14, 1614/15, 1615/16, 1616/17, 1617/18.

³⁹ Ще 1645 року ми зустрічаємо його як *coadiutoris formati* (ARSI. — Provincia Poloniae. — Vol.11: Catalogi breves 1641/42, Catalogi triennales 1642, 1645, 1649. — Catalogus primus personarum residentiae Crowsnensis an. 1645. — f. 180.)

⁴⁰ 1649 року згадується як *coadiutor spiritualis formatus* (Ibid. — Catalogus primus personarum collegii Ostrogiensis an. 1649. — f. 266)

⁴¹ 1645 року згадується як *coadiutor spiritualis* (Ibid. — Catalogus primus personarum collegii Luceoriensis an. 1645. — f. 157).

⁴² Ibid. — Vol. 9. — Catalogus primus personarum collegii Luceoriensis an. 1611. — f. 81v.

⁴³ ATJKr. — Provincia Poloniae. — Vol. 43. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1622/23.

⁴⁴ ARSI. — Provincia Poloniae. — Vol.11: Catalogi breves 1641/42, Catalogi triennales 1642, 1645, 1649. — Catalogus primus personarum collegii Luceoriensis an. 1645. — f.158 v.

⁴⁵ Cracraft J. Theology at the Kiev Academy During Its Golden Age // Harvard Ukrainian Studies. — 1984. — Vol. 8. — N. 1/2 — P. 75—77.

⁴⁶ ATJKr. — Provincia Poloniae. — Vol. 43. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1647/48.

⁴⁷ Ibid. — Catalogus brevis residentiae Luceoriensis an. 1607/08, Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1609/10, 1610/11, 1611/12, 1612/13, 1613/14.

⁴⁸ Ibid. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1626/27.

⁴⁹ Ibid. — Catalogus brevis collegii Luceoriensis an. 1647/48.

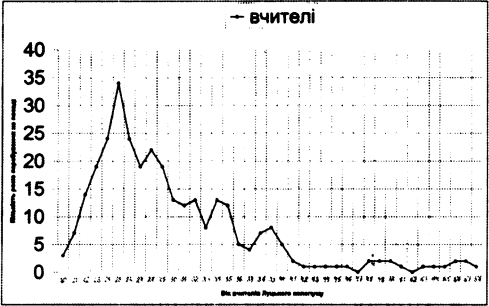
⁵⁰ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1616/17, 1617/18.

⁵¹ Ibid. — Catalogi breves collegii Luceoriensis an. 1628/29, 1629/30.

Додатки

Наведені нижче діаграми № 1, № 2, № 3, № 4 складені на основі некрологів Польської провінції Товариства Ісуса за 1598—1639 роки, Перших із Трирічних каталогів Луцького колегіуму за 1611, 1614, 1619, 1622, 1625, 1628, 1633, 1636, 1639, 1642, 1645, 1649 роки, Річних каталогів Луцького колегіуму за 1608/09—1620/21, 1622/23, 1623/24, 1626/27—1634/35, 1636/37, 1638/39, 1641/42—1649/50 роки, «*Slownika jezuitow polskich*» (Кракow, 1993), Першого із Трирічних каталогів Переяславського колегіуму за 1645 рік, Перших із Трирічних каталогів Ярославського колегіуму за 1645 і 1649 роки, Першого із Трирічних каталогів Берестейського колегіуму за 1649 рік, Першого із Трирічних каталогів Перемиського колегіуму за 1649 рік.

Динаміку перебування членів Товариства Ісуса в Луцьку (1608—1650) відтворено на підставі Однорічних каталогів Луцького колегіуму (роки відповідних каталогів вказані на осі абсцис; відсутність позначки року на осі свідчить про відсутність каталогу за відповідний рік).

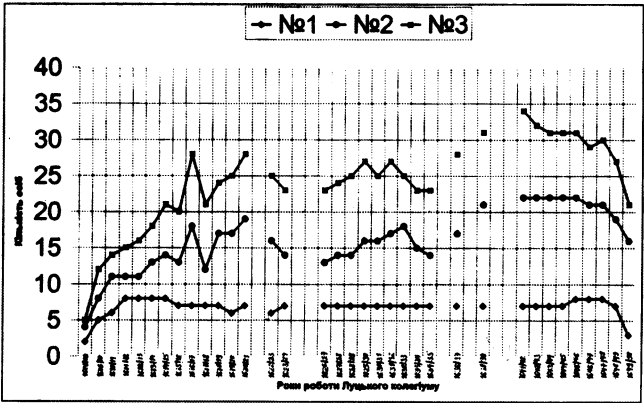
Діаграма 1. Вчителі

Діаграма 2. Префекти

Діаграма 3. Ректори

Діаграма 4.
Динаміка перебування членів Товариства Ісуса в Луцьку

Графік № 1. Чисельність шкільного персоналу колегіуму (ректори, шкільні префекти, вчителі)

Графік № 2. Чисельність кліриків та священників колегіуму включно зі шкільним персоналом

Графік № 3. Загальна чисельність єзуїтів у колегіумі

ОТЦІ — ШКІЛЬНІ ПРЕФЕКТИ ЛУЦЬКОГО КОЛЕГІУМУ ТОВАРИСТВА ІСУСА (1608—1648) *

1. Enorius (Oenorius, Calissiensis) Stanislaus	(1609—1611)
2. Trapczynski (Trąpczynski) Georgius	(1611—1614)
3. Goszczewski (Goszczewski) Christophorus	(1614—1615)
4. Fabritius (Fabrycy) Albertus	(1615—1616)
5. Susliga Laurentius	(1616—1618)
6. Plocensis Ioannes	(1618—1619)
7. Secemski (Szczemski, Seciemski, Seczemski) Ioannes	(1619—1621)
8. Zaleski Martinus	(1623—1624)
9. Hincza (Hincza) Martinus	(1626—1627)
10. Pilenus Ioannes	(1627—1628)
11. Sokołowski Alexander	(1628—1630)
12. Korzeniewski (Korzeniowski) Nicolaus	(1630—1631)
13. Zychowicz (Zychowic) Gaspar	(1631—1634)
14. Lankowski (Laukowski) Gaspar	(1634—1637)
15. Wapowski Stanislaus (Stanislaus Michael)	(1638—1639)
16. Rogozinski (Rogozynski, Rogozyanski) Sebastianus	(1641—1642)
17. Iaroszewski (Iaroszowski, Jaroszewski, Jaroszowski) Paulus	(1642—1643)
18. Kuklinski Stanislaus	(1643—1644)
19. Iaroszewski (Iaroszowski, Jaroszewski, Jaroszowski) Paulus	(1644—1645)
20. Koprowski Stanislaus	(1645—1646)
21. Tworowicz Martinus	(1646—1647)
22. Wielewicz Matthias	(1647—1648)

Отці-префекти початкових класів

1. Zgoda Bartholomaeus	(1611—1613)
2. Terlecki Andreas (Alexander)	(?—?, I anno)

ОТЦІ-РЕКТОРИ І ВІЦЕ-РЕКТОРИ ЛУЦЬКОГО КОЛЕГІУМУ ТОВАРИСТВА ІСУСА (1608—1650) **

Obricius (Obierus, Obrycki, Obritijs) Sigismundus	vicerector	(1608—1610)
	rector	(1610—1614)
Trabczynski (Trapczynski) Georgius	vicerector	(1614—1615)
	rector	(1615—1618)
Goszczewski (Goszczewski) Christophorus	vicerector	(1618—1622)
Bielicki Matthias	vicerector	(1622—1623)
	rector	(1623—1626)
Secemski (Szczemski, Seciemski, Seczemski) Ioannes	rector	(1626—1627)
Iarczewski (Jarczewski) Albertus	vicerector	(1627—1628)
Maius (Maj) Michael	rector	(1628—1631)

* Перелік складений на основі Перших із Трирічних каталогів Луцького колегіуму за 1611, 1614, 1619, 1622, 1625, 1628, 1633, 1636, 1639, 1642, 1645, 1649 роки, Першого із Трирічних каталогів Ярославського колегіуму за 1649 рік та Річних каталогів Луцького колегіуму за 1608/09—1620/21, 1622/23, 1623/24, 1626/27—1634/35, 1636/37, 1638/39, 1641/42—1649/50 роки.

** Перелік складений на основі Перших із Трирічних каталогів Луцького колегіуму за 1611, 1614, 1619, 1622, 1625, 1628, 1633, 1636, 1639, 1642, 1645, 1649 роки та Річних каталогів Луцького колегіуму за 1608/09—1620/21, 1622/23, 1623/24, 1626/27—1634/35, 1636/37, 1638/39, 1641/42—1649/50 роки.

Korzeniewski (Korzeniowski) Nicolaus	vicerektor	(1631—1632)
	rector	(1632—1636)
Proski Matthias	rector	(1636—1641)
Rezler (Resler) Gaspar	rector	(1641—1644)
Haller Andreas	rector	(1644—1647)
Mierzewski Albertus	rector	(1647—1650)

ВИКЛАДАЧІ У КЛАСАХ ДЛЯ СВІТСЬКИХ СТУДЕНТІВ ЛУЦЬКОГО КОЛЕГІУМУ ТОВАРИСТВА ІСУСА (1608—1649)***

1. Albinus Stanislaus (P), (M)
2. Aquitanus Georgius (M)
3. Bartkowicz Nicolaus (M), (P)
4. Bakowski Andreas (M)
5. Berdoszczyk (Berdosczyk) Andreas (M)
6. Bidgostiensis (Bydgostiensis, Bidgostyensis) Andreas (P)
7. Blaszkiewicz (Blaskiewicz, Blaszkewic) Adamus (P)
8. Bobouius Simon (M)
9. Branski Georgius
10. Brzezinski (Brzezinski-Dunin) Petrus (P),(M)
11. Brzozdowski (Brozdowski) Ioannes (M)
12. Chroscielowicz (Chrosielewicz, Chroscielouius, Chruscielewicz) Simon (M)
13. Cichowicz (Chichouius, Cichowski, Cichocki) Simon (M)
14. Columbinus Albertus (M)
15. Cuniberti (Kuniberti) Ioannes (P)
16. Cyranowicz Adamus (M)
17. Debowski Albertus (M)
18. Debowski Simon (M)
19. Dinouiensis (Dinouius) Ioannes (P)
20. Duchnoueus (Duchnouius) Gregorius (P)
21. Elzanowski Thomas (P)
22. Fazel (Fasen, Phasel) Ioannes (M)
23. Fortesius (Fortescius) Bartholomaeus (M)
24. Galeski Martinus (M)
25. Gawecki (Gaweski, Gawecki) Ioannes (M)
26. Glazarowicz (Glazerowicz, Glazarowicz, Glazerowicz) Bartholomaeus (M)
27. Haczal (Mokrski, Henczel-Mokrski, Honczel) Andreas (M)
28. Hadinowski (Hadynowski) Albertus (M)
29. Haraburda Andreas (P)
30. Heltus Adrianus (P)
31. Iagucius (Iagutius, Jagucius, Jagutius, Jagecius) Dyonisius (M)
32. Iankowicz (Jankowicz, Jatkowicz) Albertus

*** Перелік складений на основі Некрологів Польської провінції Товариства Ісуса за 1598—1639 роки, Перших із Трирічних каталогів Луцького колегіуму за 1611, 1614, 1619, 1622, 1625, 1628, 1633, 1636, 1639, 1642, 1645, 1649 роки, Річних каталогів Луцького колегіуму за 1608/09 — 1620/21, 1622/23, 1623/24, 1626/27 — 1634/35, 1636/37, 1638/39, 1641/42 — 1649/50 роки, «Słownika jezuitów polskich» (Krakow, 1993), Першого із Трирічних каталогів Переяславського колегіуму за 1645 рік, Перших із Трирічних каталогів Ярославського колегіуму за 1645 і 1649 роки, Першого із Трирічних каталогів Берестейського колегіуму за 1649 рік, Першого із Трирічних каталогів Перемиського колегіуму за 1649 рік.

33. Iankowski (Jankowski) Christophorus (M)
34. Ianowski (Janowski) Stanislaus (M)
35. Iarczewski (Jarczewski) Albertus (M)
36. Ileusius (Ilaussius, Ilceusius, Ilceussius, Ilcussius, Ileussius, Ilkussius) Ioannes (M)
37. Kalinski Iacobus (M)
38. Kanski Andreas
39. Karpowicz (Karpiewicz, Karpiewicz) Georgius (M)
40. Koczelowicz (Koczlowicz, Koczelowic) Ioannes (P)
41. Kolozwarski (Kolozwarski, Klozwarski) Ioannes (M),(P)
42. Konarski Paulus (M)
43. Korzeniewski (Korzeniowski) Nicolaus (M)
44. Kostykwicz (Kostkowicz, Kostikowicz, Kosticowicz) Valentinus (P)
45. Krystkiewicz Thomas (M)
46. Krzemieniewius (Krzemienievius, Krzemieniovius) Benedictus (M)
47. Kuklinski Stanislaus (P)
48. Kurowski Alexander (P)
49. Lankowski (Lankowski) Thomas (P)
50. Laukowski (Lankowski) Gaspar (M)
51. Lesczynski (Leszczynski) Ioannes (M)
52. Liwczewicz (Liwczewic, Lywczewicz, Liwczewski) Mattheus (P)
53. Lucidez(Lucides) Ioannes
54. Luskowski (Luskowski) Baltasar (M)
55. Lahodowski (Lachodowski) Georgius (M)
56. Lysakowski Martinus (M)
57. Madowicz Valentinus (M)
58. Maieranowski (Majeranowski) Paulus (P)
59. Malonowski (Malanowski) Martinus (P)
60. Marianus Paulus (M)
61. Maykowski (Majkowski) Albertus (M)
62. Mierowicz (Merowicz) Ioannes (M)
63. Minski Ioannes (M)
64. Mirucki Stanislaus (M)
65. Mitkiewicz Martinus (M)
66. Młodzianowski Thomas (M)
67. Nieborowski Adrianus (M)
68. Nieliski (Nielinski) Ioannes (M)
69. Ochedalius (Ochendalius, Ochedalius) Andreas (P)
70. Paprocki Bartholomaeus (M)
71. Paszkowski Alexander (M)
72. Pcininski (Pscininski, Pciński, Pszyczynski, Pscinski) Martinus (M)
73. Piechowski (Piechowicz) Laurentius (M)
74. Piglowski Albertus (P)
75. Plocensis Ioannes (P)
76. Polecilowski (Policilowski) Stanislaus (P)
77. Przegodzki (Przygodzki, Przygocki) Andreas (P)
78. Psarski Ioannes (M)
79. Rayski (Raiski) Michael (M)
80. Rubinkowski Albertus (P),(M)
81. Rubinkowski Nicolaus (P),(M)
82. Rzymnik (Rzymnicki) Valentinus (M)
83. Sandecensis (Sadecensis) Albertus (P)

84. Sieklicki Petrus (P)
85. Siewiecki Michael (M)
86. Skarzynski (Skarzewski, Skarzenski) Thomas (M)
87. Skawinski Stephanus (P)
88. Skibicki Andreas (M)
89. Skolmowski (Skolimowski, Skolimanowski, Szkolmowski) Paulus (P)
90. Srzedzinski (Sredzinski, Srzedzynski) Stephanus (M)
91. Starczewski Petrus (M)
92. Staruchowski (Starzechowski) Stanislaus (M)
93. Stopecius (Stopecki) Valentinus (P)
94. Storzecki Albertus (M)
95. Storzecki Ioannes
96. Strumilowski Sebastianus (M)
97. Suchocki Iacobus (P)
98. Swierzewic (Swierzewicz) Franciscus (M)
99. Szolc (Szulc, Sulcius, Schultz, Szultz) Andreas (M)
100. Szumowski (Szomowski) Stanislaus (P),(M)
101. Szychowic (Szychowicz) Stanislaus (M)
102. Szymonowicz (Symonowicz) Gregorius (P)
103. Tarnawiecki (Tarnowiecki) Stanislaus (P)
104. Thuniagi (Tuniagi, Thuniaga) Franciscus
105. Tomades (Tomadez, Thomades, Thomadez) Sebastianus (M)
106. Twardzic Albertus
107. Virogost (Wirogost) Ioannes (M)
108. Vstinius (Ustinus) Adamus (M)
109. Waierowicz (Vaierouicz, Waierowic, Wajerowicz) Andreas (P)
110. Walawski (Walaski) Adamus (P)
111. Wierzbowicz (Wierzbowic) Gregorius (P)
112. Winarski Valentinus (M)
113. Woinatowicz (Woiniatowicz, Woyniatowicz, Woynatowicz) Christophorus
114. Wolski Alexander
115. Wolski Ioannes (M)
116. Wolucki (Volucki, Wolucki) Nicolaus (P)
117. Woskowicz (Woszkowic) Martinus (M)
118. Woytkowski (Wojtkowski) Gregorius (M)
119. Wroniawski Albertus (M)
120. Wrowski Petrus (M)
121. Wuiecus (Wujek, Vuiecus) Stanislaus, (M)
122. Zaleski Daniel (M)
123. Zaleucius (Zalewcius) Alexander (M)
124. Zascienski (Zaszczynski) Stanislaus, (M)
125. Zborowski Petrus (M)
126. Zeronski (Zerowski, Zeronski) Albertus (M)
127. Ziebovic (Ziembowicz, Ziembowicz, Zieba) Albertus (P)

This work was supported by the Research Support Scheme of the Open Society Support Foundation, grant No.:126/2000